

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת חולין

דפים קד - קט, פרשת ויקרא תשע"ט

דרך ישרה תמצית הדף

פרק שמיני - כל הבשר

דף קד-קה

*חילוק בשר וחגבים. *הפרדת בשר וחלב. *מים ראשונים אמצעים ואחרונים. *סבר אביי ומסקנתו.

- הדברים הנוהגים בבשר בהמה ועוף ולא בדגים וחגבים 1. אסור לבשלו בחלב, ומוקמינן לרב יוסף דבשר עוף אסור מדאורייתא ודלא כר"ע וקשיא דדין הנודר שבסיפא אתיא כר"ע, ולרב אשי כולה כר"ע וקאמר דכל הבשר אסור לבשל בחלב מהם מדאורייתא ומהם מדרבנן ודגים וחגבים שרי. 2. אסור להעלות עם הגבינה על השלחן, ואתיא כמ"ד בשר עוף מדאורייתא דאל"כ הוי גזירה לגזירה, ודרבנן דאף למ"ד דרבנן איכא למיגור חדא גזירה שמא יעלה בשר בהמה באילפס ראשון. 3. הנודר מן הבשר מותר בבשר דגים וחגבים אבל אסור בעוף, ואתיא כר"ע הסובר שכל דבר שהשליח נמלך עליו נחשב מינו, ולכן סובר שדילועין בכלל ירק.
- ההפרדה בין בשר לחלב 1. ב"ה אוסרים להעלות עוף עם גבינה על השלחן שאוכל עליו וב"ש מתירין להעלות ולהו"א שרו אף לאכול ונדחה, ולכו"ע שרי לתת זה בצד זה ע"ג השלחן שסודר עליו את התבשיל. 2. עוף וגבינה נאכלים באפיקורן והיינו דרך הפקר, בלא נטילת ידים ובלא קינוח הפה, ואמרינן דאם אוכל ביום ורואה שידי נקיות אף בבשר א"צ לרחוץ את ידיו. 3. לכו"ע צריך להדיח את פיו במים ולקנח בפת, ולרבי זירא הקינוח דווקא בפת חיטים קרה ורכה דאל"כ מתפורר ואינו מקנח כראוי, ולמסקנא אפשר לקנח בכל דבר מלבד קמח תמרים וירקות. 4. בין אכילת גבינה לבשר א"צ לשהות אבל בין הבשר לגבינה צריך לשהות וכן בשר שבין השיניים אשכחן שנקרא בשר. ומייתי דמר עוקבא המתין מסעודה לסעודה ואביו המתין מעת לעת ולכן קרא לעצמו חומץ בן יין, וכן שמואל אמר שהוא חומץ בן יין כיון דסייר נכסיו פעם ביום ואביו פעמיים ביום.
- דיני מים ראשונים אמצעים ואחרונים 1. מים ראשונים מצוה מדרבנן, אמצעים רשות אבל בין גבינה לבשר הוה חובה, ואחרונים חובה מפני מלח סדומית. 2. מים ראשונים מותר ליטול להיכן שרוצה, ואחרונים אסור ע"ג קרקע וי"א דבעינן ליטול דווקא לתוך כלי ולכן אוסר אף ע"ג קיסמים. 3. מים ראשונים נוטלים בין בחמין בין בצונן ומים אחרונים רק בצונן כיון שאינם מעבירין את הזוהמא, ואמרינן דאסור ליטול ביד סולדת וקאי לל"ק על מים ראשונים ולל"ב רק על מים אחרונים. 4. מים ראשונים גרמו האכלת בשר חזיר וי"א בשר נבילה, מים אחרונים הוציאו אשה מבעלה או הרגוה.
- הדברים שאביי סבר בתחילה ומסקנתו 1. לא שופכים מים אחרונים על הקרקע, להו"א משום זוהמא, ולמסקנא משום רוח רעה. 2. כאשר אדם שותה אין לוקחין כולם מלפניו, להו"א שמא יכעיסנו ויתקלקל ולמסקנא דקשי לרוח צרדא, וזה אם מוציא חוץ לד"א ואינו מחזיר ובדבר שנצרך לסעודה. 3. אוספים פירורים, להו"א משום נקיון ולמסקנא דקשה לעניות וכדאשכחן באדם שאכל ע"ג עשבים ועקרן והשליכם לנהר. 4. לא שותים קצף, להו"א משום מאיסותא ולמסקנא קשה שתיתו לכרסם והוא ריר מהחוטם, נפיחתו קשה לראש, ודחייתו לצדדין קשה לעניות, ולכן יש לשקעו במשקה. 5. לא אוכלים ירקות מאגודות הגנן, להו"א דנראה כרעבתנות ולמסקנא דקשה לכשפים וכמו המעשה במכשפת שעצרה את הספינה. 6. לא אוכלים ירק שנפל על השלחן, להו"א משום מאיסותא ולמסקנא דקשה לריח הפה. 7. לא יושבים תחת המרזב, להו"א

משום שהמים מאוסים ולמסקנא דשפיחי מזיקין וכמו המעשה בסבלים שהניחו שם חבית והשד הזיק ופרע באיחור מכיון שאין לו רשות לקחת מדבר קשור וחתום מדוד ומנוי. 8. שופכים מים מכד לפני השתיה, להו"א משום קיסמים ולמסקנא משום מים הרעים ששתו מהן מזיקין.

27 קו- קז

***נט"י בחמין. *דיני נט"י. *דיני הנטלא. *האיבעיות בנט"י. *ההרחקה בין המאכלים.**

דין נטילת ידים במים חמים 1. חמי האור פליגי האם נוטלים מהן לידים. 2. חמי טבריא במקומן להו"א שרי, לקחת מהן בכלי לכו"ע אסור, וכאשר העבירן לחרץ שרי לטבול בהם ולחזקיה שרי לטבול בהם את ידיו ור"י אוסר דגזרינן אטו כלי, וכן פליגי תנאי במים שנפסלו משתיית בהמה.

עבור מה צריך ליטול ידים, והדינים 1. נט"י לחולין גזירה משום תרומה, וכן מצוה לשמוע דברי חכמים, ואיכא אסמכתא מהפסוק וידיו לא שטף במים. 2. נט"י לפירות אמרינן משום נקיות והוי להו"א מצוה ולמסקנא רשות, ור"נ אוסר דקסבר הוי גסות הרוח וכמו דילפינן מרבי אמי ורבי אסי דאין נט"י לפירות ואין מזמנין עליהן ושני ת"ח שאכלו מצוה ליחלק ולברך כל אחד בנפרד. 3. נט"י עד הפרק שבאמצע האצבעות, בתרומה עד הפרק שבגב היד וקידוש ידיו ורגליו עד הפרק העליון שמתחבר לזרוע ושוויים בדיני חציצה, וי"א דמקום נט"י לחולין ולתרומה שוה באצבעות ולקולא או בגב היד ולחומרא. 4. שרי ליטול ידיו בבקר ולהזהר עליהם וכל היום יסמוך על נטילה זו, וי"א דזהו דווקא בשעת הדחק וכגון במקום שלא מצוי מים.

דיני הכלי שנוטל ממנו 1. אסור ליטול ידים שלא מכח גברא, ולכן אין ליטול ידים מצינור המושך מים מעצמו, מלבד בתחילת השפיכה או אם שופך לצינור שפיו גדול. 2. צינור שמחובר לנהר בכונס משקה נחשב מחובר ושרי להטביל בו ידים. 3. כלי שניקב בכונס משקה אין נוטלין ממנו. 4. כלי שאין בו רביעית לא נוטלים ממנו אפילו לאחד, ואם מחזיק רביעית נוטלין ממנו אפילו שנים. 5. אמרינן דיש להקפיד על כלי שלם, מראה מים ושיעור רביעית. 6. נוטלין ממוגפת חבית שתקנה שתחזיק רביעית אף שמתחילה לא נעשתה לכך וכן בכלי עור, אבל אין נוטלין משק וקופה אף שמחזיקים רביעית משום דרובם אינם מקבלין.

האיבעיות בנטילת ידים 1. האם מותר לאכול במפה בלא נט"י או דחיישינן שמא יגע, ולמסקנא התירו לכהנים כיון דזריזין אבל לא לישראלים, ושמואל כרך ידיו אחרי שנטל כיון שהיה איסטניס. 2. בעי האם אדם שמאכילים אותו צריך ליטול ידיו, ומייתי דהאכיל את רב המנונא בגלל שהוא זריז ומשמע שלא יגע ודחי דלמא קדם ונטל, ומייתי דאין לתת פרוסה לפיו של שמש אח"כ יודע שנטל ידיו ודחי שטריד, ולהלכה צריך ליטול. ומייתי שהשמש מברך על כל כוס, ומברך על כל פרוסה אם אין אדם חשוב, ואסור לאורח לתת פרוסה לשמש. 3. בעי האם מאכיל נוטל ידיו, והא דשרינן לאשה המאכילה את בנה ליטול ביו"כ זהו משום רוח רעה, ומייתי משמואל שאמר בילדותו וכי הוא יאכל ואני אטול ואביו הצדיקו, וכן הלכה.

ההרחקה בין מאכלי בשר וחלב 1. מותר לתת בשר וגבינה בתוך מטפחת אחת אם אינם נוגעים, ואם נגעו צריכין הדחה. 2. שני אכסנאין אוכלין על שלחן אחד ולא חוששין, ואסרינן אם מכירין וכן כעין תפיסה אחת, וכן אסרינן בשני אחים המקפידין דלא פלוג.

27 קח

***תערובת בב"ח והאיסור. *המח' בחנ"נ.**

תערובת בשר בחלב ומה נאסר 1. טיפת חלב שנפלה על חתיכת בשר אוסרת בנותן טעם, ואם מיד הכניס את החתיכה לתוך הקדירה והגיס בעינן שתתן טעם בכל הקדירה. 2. איסור שנתן טעם בהיתר וסילק את האיסור אף דליכא ממשו אסור מדאורייתא דגמרינן מבשר בחלב ולא אמרינן דבשר בחלב חידוש הוא דא"כ יאסר אף שאין נותן טעם, ודחינן דדרך בישול אסרה תורה ולעולם הוי חידוש ותרוייהו היתר ונאסרים בבישול. 3. רב קאמר דהחתיכה עצמה נעשית נבילה כאשר קיבלה טעם מהחלב ואוסרת את כל החתיכות מפני שהן מינה וכר"י דמין במינו אינו בטל, ולא אמרינן שיתבטל ברוטב שאינו מינו דאיירי ברוטב עבה וכן סובר דאפשר לסוחטו אסור. 4. כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב הבשר אסור והחלב מותר, והטעם להו"א דאפשר לסוחטו מותר ולהכי החלב שנבלע לא נעשה נבילה או שהתורה אסרה גדי ולא חלב, ולמסקנא איירי שנפל ליורה רותחת שהחלב נפלט רק לאחר שנח ואז קדם דסלקו. 5. חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלן זה עם זה לרב לוקה על אכילתו בבא מיורה גדולה אבל לא לוקה על בישולו דלא מצטרפין, וללוי חשיבי לאיצטרופי הלכך לוקה בין על אכילתו ובין על בישולו.

טיפת חלב שנפלה על החתיכה, לר"י נעשית נבילה ואוסרת את כל הקדירה ולחכמים הטיפה אוסרת רק אם נתנה טעם ברוטב בקיפה ובחתיכות, ורבי קאמר נראין דברי ר"י בשלא ניער ולא כיסה ודברי חכמים בניער

וכיסה. ומפרשינן במאי פליגי 1. נחלקו באפשר לסוחטו, ונראין דברי ר"י דאוסר כשניער או כיסה רק לבסוף דאף שאפשר לסוחטו אסור ואף בניער או כיסה מתחילה ועד סוף קאסר ר"י דחושש שמא לא ניער וכיסה יפה יפה, ונראין דברי חכמים שמתירין בניער או כיסה מתחילה ועד סוף והם מתירין אף בניער או כיסה רק לבסוף ש"מ דקסברי אפשר לסוחטו מותר. 2. בעי למימר דלכו"ע אפשר לסוחטו אסור ופליגי האם מין במינו בטל, ודחינן דא"כ רבי דתלי טעמא דהתיירא בניער לא הו"ל למימר נראין דברי חכמים כשניער וכיסה אלא אין נראין דברי ר"י.

דף קט

*כחל וכשלא קרעו. *ההיתר כנגד האיסור.

הכחל והוא דד הבהמה קורעו ומוציא את חלבו וכן הלב קורעו ומוציא את דמו ואם לא קרע אינו עובר, ואם בישל בלא קריעה פליגי תרי לישני דרב. והשמועות 1. בלשון אינו עובר עליו פליגי האם הכוונה דמותר או אסור. 2. הא דאמרינן דלב שבישלו צריך קריעה אח"כ, פליגי אם כחל א"צ קריעה או דלא מהניא ליה. 3. כחל שבישלו בחלבו מותר כיון שעדיין לא נעשה חלב אבל קיבה שבשלה בחלב אסורה כיון שבא לכלל חלב, ש"מ כלי"ק דרב. 4. אמרינן דרב אסר משום שראה שהקילו באיסור בשר בחלב. 5. רב שמע את רבי חייא שאוסר במניקה כיון שכנוס בדדיה חלב הרבה ובגלל זה אסר כל כחל שבישלו. ולהלכה ר"א התיר בקריעה ור"י הצריך קריעה שתי וערב וטחו בכותל, ור"נ שרי בצלי ובסורא לא אכלו כחלי כלל.

ילתא אמרה שכל דבר שהתורה אסרה איכא היתר כוותיה 1. התורה אסרה דם, והתירה כבד. 2. נדה, דם טוהר. 3. חלב בהמה, איכא חלב חיה. 4. חזיר, מוח שיבוטא. 5. עוף גירותא, לשון של כוורא. 6. אשת איש, גרושה בחיי בעלה. 7. אשת אח, יבמה. 8. גויה, יפת תאר. 9. בשר בחלב, אמר ר"נ כחל.

שאלות לחזרה ושינון

פרק שמיני- כל הבשר

ד. האיבעיות בנטילת ידים (3)
ה. ההרחקה בין מאכלי בשר וחלב (2)
א דף קח

א דף קד- קה

א. תערובת בשר בחלב ומה נאסר (5)
ב. המח' בטיפת חלב שנפלה על החתיכה, ובמאי פליגי (2)
א דף קט

א. הדברים הנוהגים בבשר בהמה ועוף ולא בחגבים (3)
ב. ההפרדה בין בשר לחלב (4)
ג. דיני מים ראשוניים אמצעיים ואחרונים (4)
ד. הדברים שאביי סבר בתחילה ובמסקנתו (8)

א דף קו- קז

א. המח' בדיון כחל שנתבשל בלא קריעה, והשמועות (4)
ב. הדברים שהתורה אסרה והתירה כנגדן (9)

א. נטילת ידים במים חמים (2)
ב. עבור מה צריך ליטול ידים, והדינים (4)
ג. דיני הכלי שנוטל ממנו (6)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

📖 **ברכות** עם מחודדין בפ"ך.

📖 **שבת** מהדורה חדשה.

📖 **עירובין**

📖 **פסחים**

📖 **שקלים ר"ה**

📖 **יומא**

📖 **סוכה**

📖 **ביצה תענית**

📖 **מגילה-פורים** עם מדרש,

תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א

📖 **מו"ק חגיגה**

📖 **יבמות**

📖 **כתובות**

📖 **נדרים**

📖 **נזיר סוטה**

📖 **גיטין**

📖 **קידושין** - עם תורתך שעשועי,

סימני הדף, ותוספתא

📖 **בבא קמא**

📖 **בבא מציעא**

📖 **בבא בתרא א-ב**

📖 **סנהדרין א-ב** עם "יש סדר

לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

📖 **מכות שבועות**

📖 **עבודה זרה הוריות**

מחודדין בפ"ך

📖 **זבחים**

📖 **מנחות**

📖 **חולין**

📖 **בכורות** עם הקדמות ומושגים

📖 **ערכין-תמורה**

📖 **כריתות-מעילה**

📖 **נדה**

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.

בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.

עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.

קיצור חרדים מנוקד ומסודר.

קיצור אלשין רות

קיצור אלשין אסתר

קיצור אלשין איכה

בקרום בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות

באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.

איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד

לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.

הקדמות ומושגים - סדר קדשים,

ובקרום בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

|| ניתן להצטרף לקהל הקוראים, ||

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~336~

המערכת